

Миналата неделя в електронната библиотека на desebg.com представих новото документално изследване от архивите на Държавна сигурност [„Пастори агенти на ДС”](#) на Ангел Пилев.

Тя е една тъжна книга, която разкрива обвързването на хора на църквата с репресивния апарат на БКП. Историята обаче познава други случаи, при които свещениците не са предавали вярата и са успели да устоят на инквизициите на Държавна сигурност.

Един от тези хора е **Харалан Попов**, чиято книга **„Изтезаван заради вярата си”** представям тази неделя. Бързам да я представя, защото неговият покъртителен разказ има ново издание на български език и желаещите да се запознаят с него могат да намерят книгата преди да се е изчерпала (новото издание беше разпространявано свободно на премиерата на „Пастори агенти на ДС” миналата седмица).

Още повечето, че говорейки за тази книга сме изправени пред абсурд. Въпреки, че е издадена в първите години след рухването на комунизма книгата, а и подвигът на Харалан Попов не е толкова широко известен в България. В същото време в чужбина вероятно това е най-превежданата и печатана книга – над 2 млн. тираж от издаването ѝ през 1970 г. и преведена на 26 езика!

Кой е Харалан Попов

Авторът на „Изтезаван заради вярата си“ е роден на 7 март 1907 г. в село Червено градище, Великотърновско. Преди Втората световна война завършва библейско училище в Лондон. През 1937 г. става пастир от Евангелската петдесятна църква в Бургас, където е такъв до 1946 г.

Той е един от 15-те осъдени на т. нар. Пастирски процес през 1948 г. с обвинение в шпионаж. Прекарва близо 250 дни в следствието на Държавна сигурност, където не е пречупен. За около 35 дни е захвърлен в карцер дълбоко под земята без естествена или изкуствена светлина, където влагата и гладът, на който е подложен, го разяждат. Излежава общо 13 години в различни комунистически затвори и също така в най-големия лагер за политически затворници – „Белене“.

Излежава 13 години в комунистическите затвори (излиза на свобода през есента на 1961 г.) и преминава през лагера „Белене“, но не прекланя глава. След сериозен международен натиск комунистическият режим го му позволява през 1962 г. да напусне България и да замине при жена си в Швеция (съпругата му Рут е шведка по националност, но е мисионер в България, която заедно с двете си деца от Харалан Попов се измъкват от НРБ през 1950 г., след като са подложени на различни спънки и унижения от комунистическия режим) в Швеция. Харалан Попов умира там година през 1988 г., малко преди рухването на комунизма в Източна Европа.

През ада на Държавна сигурност

Не са толкова много хората, които са минали мъченията на Държавна сигурност и които са оставили след себе си разказа от първо лице за преживяното. Книгата на Харалан Попов е точно едно от тези завладяващи свидетелства за методите и средствата, чрез които комунистическият режим в България се разправя със своите противници било то истински или само нарочени за такива.

Всяка страница от „Изтезаван заради вярата си“ е пропита със завладяващо ума описание на една от жертвите на комунистическите преследвания сред проповедниците в България. Героизмът на Харалан Попов обаче не е това, че е намерил сили да опише страданията на онези, които са мила през ада на ДС, а в това, че е устоял на вярата си в Христос.

„Надежда тук всяка оставете...”

„За българите ДС означаваше изчезване, страдания и смърт”, пише в книгата си пасторът и допълва „Над вратата на една килия беше написан цитат от „Божествена комедия” на Данте: „О, вие, що прекрачите тоз праг, надежда тук всяка оставете.” Колко точно! Умрелите тук са повече отколкото тези, които ся излезли живи.” С тези думи Харалан Попов описва следствието на ДС през втората половина на 40-те години.

Би било обаче погрешно ако чрез отделни цитати се опитам да пресъздам атмосферата в книгата или температурата на християнската вяра на автора ѝ. Затова просто ще кажа, че горещо ви я препоръчвам. Разказаното от първо лице слово е изключително завладяващо. Подобно внушение върху читателите има книгата на преминалия през първите лагери на комунизма писател Йордна Вълчев „Куциян”.

Примерът на Харалан Попов

Изтезаван заради вярата си” съдържа и послание на сина на Харалан Попов Пол (Павел). Издателят ѝ Огнян Тодоров обръща внимание на противоречието, на което днес ние сме свидетели – документалните свидетелства за принадлежността на определени пастори и опитите им те да отхвърлят сътрудничеството си с ДС.

Той подчертава, че „знак за равенство между мъчениците на Църквата и тези, които са я предавали, историята никога не е поставяла”. По думите му „Църквата следва да

Историята на Харалан Попов – християнски героизъм през комунизма

Написано от Христо Христов
Неделя, 16 Юни 2013 19:46

изясни тези противоречия с обосновани твърдения и факти и да не забравя десетките репресирани пастори като Харалан Попов, измъчените им семейства, битите християни, които са опазили Вярата”.

Това е особено важно днес, когато опитите да се фалшифицира историята на България през епохата комунизма все повече зачестяват, а наследниците на комунистическата партия се опитват да бъде забравена паметта за престъпленията на комунизма и неговите жертви.

Харалан Попов, „Изтезаван заради вярата си” – епопея на съвременна християнска храброст и героизъм, фондация „Врата на надеждата”, изд. ЕТ-Госпъл, 2013 г., 230 страници.